

Omplassering av gråspurver fra plantevarehuset Plantasjen på Skedsmo i Lillestrøm kommune, vinteren 2020–2021

En gråspurv forsyner seg av fuglemat inne i butikken.
Foto Håkan Billing

Av

Bjørn Olav Tveit

BirdLife
INTERNATIONAL

NORSK
ORNITOLOGISK
FORENING

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus

Innhold

Bakgrunn	3
Metode	4
Resultater	5
Erfaringer	6
Tetting av bygget	7

Mange av kokosnøttene var spist opp av gråspurv og meiser.
Foto Håkan Billing

Bakgrunn

På oppdrag fra Rentokil, opprettet NOF OA (Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus) en gruppe ringmerkere som kunne påta seg å fange gråspurv som hadde etablert seg innendørs i plantevarehuset Plantasjen på Skedsmo. Fuglene var ikke ønsket av Plantasjens ledelse inne i bygget, dels av hygieniske årsaker og dels fordi de forsynte seg av fuglemat og til og med hakket hull på emballasje for å få tilgang til maten.

På vei inn på første fangst dag. Til venstre leder for fangsten, ringmerker Bjørn Olav Tveit. Til høyre leder i NOF OA, Håkan Billing.
Foto Nora Tveit

Metode

Etter en befaringsstur sammen med en representant fra Rentokil, drev gruppen fangst av gråspurv i Plantasjen fra kl. 07–10 tre morgener, hhv. 17. desember 2020, samt 6. og 7. januar 2021. Etter befaringssturen besluttet vi å benytte mistnett til fangst av spurvene. Dette er tynne, spesiallagde garn beregnet til fangst av ville fugler, som regel i den hensikt å ringmerke dem for å studere trekkvaner etc. Befaringen viste at spurvene hadde tilhold i alle deler av bygget, men var særlig konsentrert rundt de stedene der fuglenek og annen fuglemat ble oppbevart. Vi fikk kun anledning av Plantasjens ledelse å bedrive fangsten i perioden fra de første ansatte kom på jobb kl. 7 til butikken åpnet for publikum kl. 10. Vi spente da opp inntil tre mistnett på strategiske steder i henhold til der spurvene beveget seg, primært der fuglematen ble oppbevart, men også andre steder i bygget, særlig ved inngangspartiet, hvor det også var en ansamling med fugler. I tillegg spilte vi av gråspurvlokkelyd og -sang fra en medbrakt avspiller ved nettene. I tillegg forsøkte vi aktivt å drive spurvene mot nettene fra andre deler av bygget.

Kyndige hender har plukket en gråspurv varsomt ut av mistnettet. Her prøver den å gjøre seg stor for å advare.

Foto Håkan Billing

Resultater

I løpet av de tre fangstdagene gikk 42 fugler i nettene. Noen få av fuglene unnslopp, men de fleste av dem fikk ring rundt foten og ble puttet i myke tøysposer og fraktet med bil, hvoretter de ble sluppet ut i det fri i egnet habitat 25 km fra fangstplassen, trolig langt nok til at de ikke vil finne veien tilbake. De fleste av de fangede fuglene var gråspurver, men også enkelte kjøttmeis og blåmeis var blant dem. Ingen av de omplasserte fuglene hadde funnet veien tilbake mens vi var der. De ansatte fortalte at også et par skjærer frekventerte bygget, men vi så aldri noe til dem. Vi så for øvrig også en del smågnagere (mus av ukjent art samt trolig rotter) som forsynte seg av fuglematen og pilte mellom reolene.

Etter endt fangst siste dag, takserte vi gråspurvbestanden inne i alle delene av bygget, og konkluderte med at det var ca. 20 gråspurv igjen.

Vi fant gråspurver spredt over hele Plantasjen.
Foto Håkan Billing

Erfaringer

- Mistnett viste seg å være en effektiv metode, men spurvene lærte seg nokså raskt å unngå dem. Vi så dette ved at vi fanget flest fugler den første dagen vi prøvde, enda vi de påfølgende dagene tilpasset strategien noe for å maksimere fangsten neste gang. Vi burde derfor ideelt sett ha holdt på lengre enn de tre timene vi fikk til rådighet, og heller besøkt lokaliteten færre ganger.
- Det var høyt under taket, og spurvene hadde en tendens til å flykte opp under taket når vi forsøkte å drive dem aktivt mot nettene. Vi hadde derfor hell med å sette opp nett der taket var lavest, som foran dørene mellom de ulike seksjonene av bygget. Vi satte også et av nettene så høyt vi kunne, ved hjelp av vedsekker og gardintrapp.
- De ansatte var i hovedsak hyggelige og hjelpsomme, med noen svært få unntak, da av noen som mente vi «plaget» fuglene. Det kan nok være lurt om det går ut informasjon til de ansatte i forkant av liknende oppdrag, der vi forklarer hva vi gjør og hvorfor.
- Spurvene flyttet seg mye rundt i bygget, men noen hanner hadde etablert territorier ulike steder hvor de sang fra eksponerte sangposter oppunder taket.
- Det var flere steder åpninger ut i det fri som gjorde at fuglene hadde lett for å bevege seg ut og inn av bygget.
- Åpningene ut i det fri må tettes hvis man skal unngå at nye fugler etablerer seg inne i Plantasjen.
- Det er viktig å holde øye med spurvene for å se om noen av de med ring finner veien tilbake de 25 km tilbake til fangstlokaliteten.

Mistnett satt opp ved fuglematen første fangstdag. De første gråspurvane gikk i nettene allerede etter få minutter. Men så ble de resterende spurvene mer forsiktige.
Foto Håkan Billing

Tetting av bygget

Bygget er fullt av åpninger hvor fugler kan fly inn. Derfor vil det å fange inn fugler bli en evig prosess med mindre noe gjøres med fasilitetene. Antagelig vil man måtte bruke noen dager hvert år etter endt hekkesesong.

Miljødirektoratet, ved Jo Anders Auran, fortalte i telefon at Felleskjøpet tidligere hadde samme problem med småfugler inne i byggene. De ble pålagt å utføre tettinger, da spesielt ved å bruke doble porter. Dette skal visstnok ha gitt gode resultater, og problemet med småfugler inn i Felleskjøpets lokaler er nå så godt som eliminert, ble vi fortalt.

En investering for å tette bygget vil nok være det mest lønnsomme på sikt.

Vi fant flere steder med åpninger som fuglene brukte for å komme inn og ut av varehuset, som her på lageret i østre hjørne av bygget.
Foto Bjørn Olav Tveit

Mistnett spent opp mellom to medbrakte nettstenger, festet med barduner og støttet opp med vedsekker fra det lokale varesortimentet. De er satt oppå boksene med fuglemat, for å nå fuglene som flyr oppunder taket.
Foto Bjørn Olav Tveit

Mistnett spent opp på tvers av en av åpningene mellom seksjonene inne i varehuset. Dette er et av få steder gråspurvene presses til å fly lavt. En sekk er lagt under nettet som markering, for å unngå at også de ansatte går i nettet.
Foto Bjørn Olav Tveit

Det var også flere meiser som gikk i mistnettene. Her en blåmeis.
Foto Håkan Billing

Fuglene ble plassert i tøyposer i vente på å bli sluppet ut – 25 km unna.
Foto Håkan Billing

Layout ved Håkan Billing

Denne rapporten ligger til nedlasting her:
<https://oa.birdlife.no/sak/592>

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus

Postboks 1041 Sentrum
0104 OSLO

Telefon 48 17 07 85
leder@oa.birdlife.no